

ישושום מדבר וציה

מילים: ישעיה ל"ה, א; ו'

לחן: דוד זהבי

יששום מדבר וציה

ותגל ערבה

ותפרח כחבצלת.

כי נבקעו במדבר מים

וינחלים בערבה.

Allegro ♩ = 125

Dm Gm Dm Am7 Dm Dm Gm Dm7 Gm

בָּה־רַעַל - תְּגַלְתֶּם - וְגַלְתֶּם - יְהִי - צִיָּוִן בְּרַחֲמֵי - שֵׁשׁ - שֵׁשׁ -

5 F E♭ Am7 B♭ Gm Am7 Dm

לֵת - אֲבִיבֵי - רַחֲמֵי - וְרַחֲמֵי - וְרַחֲמֵי - וְרַחֲמֵי -

9 Am Am Em7 Am G Em7 Am

בָּה־רַעַל - עֵי - קֵן - נֶבֶךְ כִּי מִ - בְּרַחֲמֵי - יָם - וְיָם - לִים - וְיָם -

13 Gm6 A7 Dm B♭ Gm Am7 Dm

בָּה־רַעַל - עֵי - קֵן - נֶבֶךְ כִּי מִ - בְּרַחֲמֵי - יָם - וְיָם - לִים - וְיָם -

פירושי מילים וביטויים:

ערבה = מישור נרחב בשולי מדבר ובו צמחייה דלה, פראית ולא מעובדת
נבקעו = פרצו ויצאו מתוך סדק

יששום = ישושו, יהיו מלאי שושן
ציה = שממה, שיממון, יובש, מקום שומם וחסר חיים
תגל = תהיה שמחה

על המחברים

זְהָבִי (גולדיס) (1910-1977) מלחין, חתן פרס אלקוני לזמר עברי לשנת 1961, ממייסדי קיבוץ נען. הלחין שירי עם רבים, וכן שירים לילדים ולמקהלות. להרחבה – ראו עמ' 63.

על השיר

בשיר שהולחן בשנת 1951 הסתמך זהבי על שני פסוקים מספר ישעיה פרק ל"ה:

(א) **יִשְׁעוּם מִדְבָּר, וְצִיָּה; וְתִגַּל עֲרָבָה וְתִפְרוּזוּ, כְּזֹבְצָלָת:**

(ו) **... כִּי-נִבְקְעוּ בַּמִּדְבָּר מַיִם, וּנְזוּלִים בְּעֲרָבָה:**

הפירוש המילולי של הפסוקים מדבר על הפרחת השממה במדבר ובערבה – מקומות צחיחים ויבשים שאינם מתאימים לזריעה ולגידול יבולים, שבעתיד יושוו ויגילו (יהיו מלאי ששון ושמחה), יפרחו וימלאו מים. פסוקים אלה הם חלק מנבואת נחמה שהנביא ישעיה מעניק לעם. הוא מנסה לטעת בהם תקווה ומבטיח שהאנשים הצדיקים עוד יבואו על שכרם ויזכו לגאולה, לשמחה ולשגשוג. יש המפרשים את "ציה" כציון=ירושלים, ומושלים את המדבר בפסוקי הנבואה לארץ ישראל השוממה בזמן גלות העם. אותה ארץ שנמלאה בטומאה ומעשים רעים, כמו הערבה, שעתירה בסבכי קוצים ודרדרים, עוד תגל ותפרח כחבצלת.

על הלחן

משקל – זוגי, $\frac{4}{4}$ סולם – רה מינור מפעם – מהיר ועליז מנעד – אוקטבה

היחידה המוזיקלית מורכבת משתי מנגינות החוזרות מספר פעמים בשיר.

כל מנגינה נחלקת לארבעה משפטים קצרים, הבנויים על שלושה ערכי מקצב עיקריים:

ביצועים להאזנה

שולמית לבנת, להקת אורנים צבר וגאולה גיל, אנסמבל גפן
ביצועים נוספים באתר זמרשת

זמן והקשר

לשבועות, ליום העצמאות

קהל היעד

כיתות ב-ד

הצעות לפעילויות

1. האזנה

- א. המורה מבצע את השיר פעמיים – בדקלום קצבי ובשירה. התלמידים עוקבים אחר הטקסט ומסמנים בקו מילים החוזרות על עצמן. {ששם, ותגל, ותפרח וכד'}
- ב. המורה מנגן את מנגינת השיר. התלמידים עוקבים אחר התווים ומזהים באיזו תיבה הופסקה המנגינה בכל פעם.

2. ניתוח מוזיקלי

התלמידים מתבוננים בתמונה התווים ומגלים:

- מהם ערכי המקצב העיקריים בשיר? { טט = , ט = , טא = }
- כמה צלילים ארוכים יש בשתי החמשות הראשונות? { 4 } ובשתי החמשות הבאות? { 5 }
- לאילו תיבות דומות תיבות 1-2? ומהו השוני? { לתיבות 3-4, למעט הכיווניות בסיום }
- מה המשותף והשונה בין תיבה 5 לתיבה 9? { בשתיהן חזרה על "סי", אך במקצבים שונים. }

3. שירה

- א. התלמידים שרים את השיר בשפת ה-ט.
- ב. מוסיפים לשירה תנועות של תיפוף על הגוף, למשל:
- = מחיאת כפיים, = טפיחות על הירכיים, = מחיאה ופתיחת הידיים לצדדים
- ג. שרים את השיר במילותיו, בליווי נגינת המורה.

4. מן המקורות

- התלמידים מתוודעים למקור הטקסט של השיר בישעיה ל"ה, א'ו' ומבארים את הכתוב.
- משימת בית – התלמידים מתבקשים למצוא שירים נוספים עם טקסטים הלקוחים מהמקורות. { "אדון עולם", "עושה שלום במרומיו", "צדיק כתמר יפרח", "ארץ זבת חלב ודבש" וכד' }

